NATURA JURIDICĂ A CONFISCĂRII EXTINSE

THE LEGAL NATURE OF EXTENDED CONFISCATION

Vitalie RACU, doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: The last few years have been marked by a ”velvet revolution” in criminal policy at the international level. Without neglecting the pre-existing direction, aimed at the identification of the perpetrators and their sanction, as a novelty element, the criminal policy is strongly projected in launching an offensive on the profits and their neutralization, obtained from the criminal activity.

The implementation of an efficient mechanism for the confiscation of property from crime and the interest in this subject at international and European levels has inevitably had consequences in our domestic law.

The extended confiscation is a relatively new institution in Moldovan criminal law, adopted as a result of the transposing the numerous international legal tools. This „bad necessity” of modern criminal law, has already begun and will generate in the future a series of theoretical discussions and controversies, but it also strikes a certain rethinking of the practice, specific to all the innovative institutions. Within the limits of a not-too-large study, given that the subject is particularly generous, this article attempts to point out some aspects of the issue of placing extended confiscation to the limit between the two criminal sanctions, penalties and safety measures.

Cuvinte-cheie: *confiscare, confiscarea extinsă, confiscarea specială, măsură de siguranță, sancțiune, pedeapsă, prevenire, politici penale.*

Una dintre preocupările diferitor sisteme de drept a fost și rămâne identificarea celui mai optim model de prevenire și combatere a infracționalității. În literatura de specialitate s-a afirmat că în ultimele două decenii a avut loc o „revoluție de catifea” în domeniul dreptului penal, caracterizată prin mutații importante în ceea ce privește reprimarea infracțiunilor generatoare de profit [1, p.88].

Pe bună dreptate, putem afirma că noua direcție a politicii penale orientată spre confiscarea bunurilor obținute din activități infracționale se datorează unei înțelegeri corecte a profilului criminologic al făptuitorului în procesul investigării infracțiunilor generatoare de profit și renunțarea treptată la teoriile tradiționale, retributive, în care restrângerea libertății individuale constituia o condiție inerentă pentru restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane.

Așadar, amploarea infracționalității numită și „de tip antreprenorial” a făcut interesul pentru urmărirea și recuperarea averilor dobândite ilicit să devină unul dintre principalele obiective ale politicii penale globale [2, p.10]. Treptat, confis-

carea profiturilor obținute din infracțiuni a devenit obiectivul central al sistemelor de drept penal, urmărindu-se, implicit, reducerea săvârșirii infracțiunilor generatoare de profit. Eforturile autorităților au fost concentrate în direcția creșterii eficacității instrumentelor legale menite să descopere, sechestreze, confiște bunurile dobândite în mod ilicit, pentru reducerea motivației infractorilor în implicarea în astfel de activități criminale, dar şi pentru reducerea capitalului operațional folosit în vederea continuării unor astfel de activități [3, p.91-92].

Măsura de siguranță tradițională de confiscare (confiscarea specială), consacrată deopotrivă și în legea penală națională, s-a dovedit a fi insuficientă pentru a combate flagelul criminalității organizate și de corupție, adică acele fapte infracționale care aduc profituri exorbitante făptuitorilor.

Aliniindu-se la standardele europene în materie, relevantă fiind Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și bunurilor având legătură cu infracțiunea [4], legiuitorul nostru a adoptat Legea nr. 326 din 23.12.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a adus o serie de amendamente la Codul penal, prin introducerea măsurii de siguranță – confiscarea extinsă [5].

Reieșind din elementele de noutate pe care le aduce asupra arhitecturii dreptului penal, natura juridică a confiscării extinse ridică mai multe controverse atât în doctrină, cât și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Mai exact transpare întrebarea dacă aplicarea confiscării extinse trebuie precedată de acordarea garanțiilor prevăzute la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (latura penală), nefiind clar dacă aceasta reprezintă o acuzație în materie penală, o pedeapsă sau o sancțiune de drept penal.

Din noul text de lege, constatăm că instituția confiscării extinse este ceva mai mult decât forma clasică a confiscării, deoarece pe de o parte ea se referă la alte bunuri decât cele care fac obiectul confiscării speciale, iar pe de altă parte persoana în privința căreia urmează a fi dispusă măsura de siguranță trebuie să fie condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute la art. 106^1 alin. (1) Cod penal. Apoi această măsură de siguranță cu caracter excepțional impune o anumită intensitate a convingerii judecătorului cu privire la proveniența criminală a bunurilor, chiar în absența unei trimiteri în judecată cu privire la pretinsele fapte ce le-au generat, convingere ce se formează în baza unei prezumții de perpetuare a unei conduite infracționale a acuzatului, ridicând o serie de întrebări cu privire la natura sancțiunii, la sarcina de probă și la garanția prezumției de nevinovăție a celui supus măsurii patrimoniale [6].

Așadar, referindu-ne la locul instituției confiscării extinse în dreptul penal autohton, nu putem face abstracție că aceasta și-a găsit oglindirea în Capitolul X al Părții Generale a Codului penal – „Măsurile de siguranță”,având drept scop înlăturarea unui pericol şi preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea

penală. În literatura juridică s-a statuat că măsurile de siguranță sunt sancțiuni de drept penal constând în măsuri de constrângere cu caracter preventiv care au drept scop înlăturarea unor stări de pericol generatoare de fapte prevăzute de legea penală[7, p. 17].

Sancțiunile de drept penal reprezintă consecințe ale încălcării normelor penale. Încălcarea normelor penale poate atrage nu doar sancțiuni de drept penal, ci și sancțiuni penale, care nu se confundă cu cele dintâi. Distincția dintre cele două categorii de sancțiuni juridice este importantă, deoarece pedepsele sunt singurele care îndeplinesc un rol complex de constrângere, de reeducare, de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni [8, p. 130].

Având în vedere trăsăturile caracteristice ale măsurilor de siguranță raportate la condițiile de aplicabilitate a confiscării extinse reținem că această măsură de siguranță nu este una autentică, întrucât măsurile de siguranță clasice, prevăzute la art. 99-106 Cod penal, care se aplică persoanei au o legătură de cauzalitate directă cu fapta infracțională comisă de aceasta. În schimb, măsura de siguranță a confiscării extinse aplicată persoanei, mai exact asupra bunurilor acesteia, nu are o conexiune directă cu fapta pentru care această persoană a fost condamnată. Mai mult ca atât, spre deosebire de confiscarea specială, care poate fi aplicată chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală, în cazul confiscării extinse măsura poate fi luată doar atunci când există o soluție de condamnare.

Revenind la scopul măsurilor de siguranță și anume de înlăturare a unui pericol, rezultă că aplicabilitatea normei ce reglementează confiscarea extinsă este condiționată aparent de existența unei stări de pericol. Legea penală nu definește noțiunea de pericol, care ar atrage luarea măsurilor de siguranță, însă acesta trebuie înțeles distinct de pericolul social pe care îl reprezintă fapta prevăzută de legea penală. Astfel, pericolul social al faptei constituie o apreciere a gradului de lezare a valorii ocrotite de legea penală și a importanței ocrotirii acesteia pentru ordinea juridică[9, p. 110]. Astfel, s-a afirmat că distincția este importantă întrucât comiterea unei fapte cu pericol social mai scăzut în raport cu o faptă cu un pericol social ridicat nu influențează asupra măsurii de siguranță, aceasta trebuind luată în egală măsură, dacă starea de pericol prognozată justifică aceasta[10, p. 106].

Spre deosebire de pericolul social concret al faptei, ce reprezintă o privire retrospectivă asupra acțiunii sau inacțiunii incriminate de legea penală, pericolul ce justifică o măsură de siguranță constituie o reprezentare în perspectivă, o prognoză asupra comportamentului viitor al autorului faptei, întemeiată pe temerea justificată că va reitera comportamentul infracțional. Anumite stări de pericol privesc persoana făptuitorului (periculozitate obiectivă), în timp ce altele se referă la bunuri în legătură cu fapta comisă de acesta (periculozitate obiectivă). În cazul măsurilor de siguranță cu caracter patrimonial starea de pericol se spune că este

un obiectivă întrucât derivă din modul ilicit de dobândire a bunurilor și din permanentizarea acestei stări prin lăsarea pe mai departe a acestor bunuri în detenția infractorului sau în aria liberei circulații [11, p. 146].

Realitățile actuale arată că făptuitorii se unesc în grupări criminale organizate având drept scop săvârșirea de infracțiuni generatoare de profituri materiale substanțiale. Cel mai des câștigurile obținute din comiterea faptelor penale sunt orientate către pregătirea și săvârșirea unor noi infracțiuni, mult mai complexe și mai grave, urmărind obținerea unor fonduri mai generoase. Din aceste considerente, a lăsa veniturile infracționale în posesia și folosința acestora nu doar că îi încurajează pe făptuitori, dar și îi favorizează la extinderea rețelei infracționale, asigurându-le suportul material necesar.

În cazul confiscării extinse starea de pericol este justificată de bunurile pe care le deține persoana condamnată. Nu este determinant dacă bunurile sunt sau nu periculoase, pericolul persistând în cazul lăsării bunurilor acestuia sau în libera circulație, astfel încât acestea să îl incite pe deținător și să constituie un factor catalizator la comiterea altor fapte prejudiciabile. Pericolul generat de deținerea unor asemenea bunuri poate fi combătut eficient doar prin confiscarea bunurilor.

Starea de pericol,în legătură cu care măsura de siguranță a confiscării extinse are rolul de a o înlătura, ridică o altă întrebare și anume dacă aceasta se prezumă, adică are un caracter absolut sau trebuie dovedită, adică are un caracter relativ. Cu alte cuvinte, dacă este suficientă deținerea de către persoana condamnată a unui surplus de resurse materiale cu origine ilicită sau este necesar să fie probat că deținerea acelei diferențe dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobândite prezintă pericolul săvârșirii de noi fapte prevăzute de legea penală.

Textul de lege ce prevede cadrul legal al confiscării extinse ne oferă răspunsul la întrebare, unde la art. 106^1 alin. (1) se arată că *"Sunt supuse confiscării [...]"*, iar la alin. (2) se prevede că *"Confiscarea extinsă se dispune dacă [...]"*. Așadar, din expresiile utilizate de legiuitor în textele menționate, concluzionăm că instanța de judecată este obligată să aplice sancțiunea confiscării extinse ori de câte ori constată că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, neavând un drept discreționar între a aplica sau nu sancțiunea. Anume caracterul obligatoriu al confiscării extinse este argumentul care susține opinia că prezumția stării de pericol al lăsării bunurilor în posesia persoanei condamnate este una absolută, forța sa neputând fi răsturnată prin proba contrarie. De altfel, dacă această prezumție ar fi una relativă, ar trebui să fim de acord cu ideea că bunurile având origini ilicite (obținute din activități infracționale) pot rămâne în posesia persoanei condamnate, întrucât aceasta a făcut dovada că nu vor fi folosite la comiterea de alte fapte prevăzute de legea penală [12, p. 134].

Într-o altă opinie în ce privește natura confiscării extinse, în literatura de specialitate s-a afirmat că aceasta nu prezintă trăsăturile unei măsuri de siguranță

și în special pe cea care privește caracterul preventiv al acestora, iar caracterul său puternic represiv o apropie mai mult de specificul pedepselor complementare [13, p. 102].

În ceea ce ne privește, considerăm că întrucât confiscarea extinsă are împrumutate unele din particularitățile pedepselor, această instituție pare a nu se încadra întru totul în categoria măsurilor de siguranță, deoarece suntem în prezența unui amalgam ce îmbină caracteristicile măsurilor de siguranță cu caracteristicile pedepselor.

Este unanim recunoscut că consfințirea ei în legea penală este de a-i lipsi pe făptuitori de câștigurile financiare obținute din săvârșirea faptelor infracționale, cât și de a preveni comiterea acestora, însă prin interferența sa în dreptul de proprietate privată și prin seriozitatea consecințelor pe care le produce asupra patrimoniului persoanei, confiscarea extinsă se apropie foarte mult de trăsăturile pedepselor, având un puternic caracter represiv. Totodată, având în vedere că, în cazul confiscării extinse, activitățile infracționale sunt comise din interes material, privarea persoanei de profitul infracțional va reprezenta o constrângere pentru aceasta și îi va produce o reală suferință, astfel că această sancțiune are și un caracter aflictiv, caracter specific mai mult pedepselor. Astfel, represivitatea și aflictivitatea – caracteristici specifice pedepselor sunt de natură să ridice serioase probleme de apreciere a esenței sociale și de drept a confiscării extinse.

Într-o altă abordare a naturii juridice a confiscării extinse, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a afirmat că aceasta ar întruni criteriile referitoare la acuzația penală. Bunăoară, în cauza *Deweer împotriva Belgiei* [14, §42], Curtea Europeană a Drepturilor Omului arată că acuzația penală se definește ca notificarea oficială emanând de la autoritatea competentă a unui reproș de a fi comis o infracțiune. Noțiunea de „acuzație" în materie penală la care face referire art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului are un caracter autonom. Acuzația se definește ca o informare oficială emanând de la autoritatea competentă, a unui reproș de a fi comis o infracțiune. Notificarea nu trebuie să aibă o anumită formă, având acest caracter orice act implicit, care emană de la o autoritate de stat și care produce efecte importante asupra situației persoanei, conținând o acuzație penală implicită. Mai mult, din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se desprind 3 criterii în raport cu care o sancțiune poate fi considerată ca având caracter de acuzație în materie penală: natura însăși a infracțiunii, gradul de severitate al sancțiunii și calificarea ei ca infracțiune în legea penală internă. Printre argumentele conform cărora măsura de siguranță a confiscării extinse ar îndeplini toate standardele pentru a fi considerată o acuzație în materie penală,se regăsesc următoarele [15]:

– severitatea acestei sancțiuni reiese inerent din condițiile de aplicabilitate ale acesteia, condiții restrictive și cumulative ce sunt de natură să împiedice

posibilitatea interpretării prin analogie a normei juridice. Raportat la legislația națională, lezarea dreptului de proprietate privată, prin trecerea acestuia cu titlu gratuit în patrimoniul statutului, este o măsura extrem de aspră, dreptul de proprietate privată fiind un drept fundamental consacrat în Constituția Republicii Moldova, conținutul și limitele acestui drept fiind stabilite de legea fundamentală. Aceste dispoziții constituționale acordă posibilitatea instituirii unor limite legale de exercitare a dreptului de proprietate privată, pentru protejarea unor interese publice: în interes economic general sau fiscal, în interes edilitar, în interes de salubritate și sănătate publică, în interes social,cultural istoric,urbanistic și arhitectural, în interesul siguranței și apărării naționale etc., cu condiția ca aceste limitări legale să nu atingă însăși substanța dreptului de proprietate. Măsura confiscării unor bunuri constituie o excepție de la principiul constituțional consfințit de art. 46 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia caracterul licit al dobândirii bunurilor se prezumă. Din aceste considerente, o asemenea măsură este reglementată constituțional doar în cazul săvârșirii unor infracțiuni sau contravenții, adică în situații constatate, în condițiile legii, ca reprezentând fapte cu un anumit grad de pericol social;

– în privința aprecierii naturii juridice a instituției cercetate în dreptul penal național, pornim de la ideea că măsura de siguranță a confiscării extinse se poate lua doar în situația în care fapta săvârșită întrunește toate elementele constitutive ale infracțiunii și făptuitorul poate fi tras la răspundere penală, fiind singura măsură de siguranță care este susceptibilă a fi dispusă doar în măsura în care instanţa de judecată pronunță o soluție de condamnare. Aşadar, legiuitorul a prevăzut o garanție suplimentară pentru aplicarea măsurii de siguranţă a confiscării extinse tocmai în considerarea caracterului extrem de intruziv al acesteia asupra dreptului de proprietate privată. Deși, prin prisma argumentelor enunțate, abordarea acestei instituții ca o acuzație în materie penală ar părea seducătoare mai ales pentru apărare, datorită garanțiilor conferite inculpatului de art. 6 paragraful 1 CEDO – latura penală, totuși apreciem că discuția nu este tranșată în favoarea acestei convingeri. Potrivit art. 7 alin. (1) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului – *nimeni nu poate fi condamnat pentru o acţiune sau o omisiune care, în momentul săvârşirii, nu constituia o infracţiune potrivit dreptului naţional sau internaţional*. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârşirii infracţiunii. Astfel, instanța europeană, în cauza *Phillips împotriva Regatului Unit*[16, §35],a stabilit că art. 6 paragraful 1 se aplică de la un capăt la celălalt al procedurii având ca obiect stabilirea „temeiniciei unei acuzaţii în materie penală", inclusiv etapa stabilirii pedepsei. În respectiva cauză emiterea ordinului de confiscare în litigiu era analogică unei proceduri de individualizare a pedepsei, motiv pentru care, prin legătura indisolubilă cu infracțiunea pentru care inculpatul fusese condamnat, s-a apreciat că

art. 6 paragraful 1 din Convenţie se aplică pe toată durata procedurilor, inclusiv cu ocazia emiterii ordinului de confiscare subsecvent condamnării. Conceptul de „pedeapsă" regăsit în articolul 7 din Convenţie, ca, de altfel, și acelea de „drepturi și obligații civile" și „acuzație în materie penală" ce se regăsesc în art. 6 paragraful 1 din Convenţie sunt concepte autonome. În evaluarea respectării dispozițiilor Convenției, Curtea trebuind să meargă dincolo de aparențe și să evalueze dacă o anumită măsură echivalează cu o „pedeapsă". Punctul de plecare în orice evaluare asupra existenței unei pedepse este acela dacă măsura în cauză este impusă ca urmare a condamnării pentru o infracțiune. Alți factori care pot fi luați în considerare ca relevanți referitor la această conexiune sunt natura și scopul măsurii în cauză, caracterizarea sa sub aspectul legii naționale, procedurile pe care le implică declanșarea și implementarea măsurii, precum și severitatea acesteia. În cauza *Welch împotriva Regatului Unit* [17, §33-35],s-a stabilit că măsura confiscării unor bunuri ca urmare a condamnării pentru o infracțiune legată de traficul de droguri avea caracterul unei „pedepse" în sensul art. 7 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, pe baza circumstanțelor concrete ale cauzei, Curtea stabilind că, deși o dispoziție de confiscare nu constituie *per se* o pedeapsă, severitatea deciziei nefiind prin ea însă și decisivă, multe decizii nepenale care au ca obiect confiscarea unor sume de bani au un impact substanțial asupra persoanelor vizate [18].

Cercetând condițiile în care instanța de judecată dispune aplicarea măsurii de siguranță a confiscării extinse, desprindem că trăsăturile acestei instituții, reieșind din modalitatea de înglobare în arhitectonica dreptului penal, este diferită de aspectele care au determinat Curtea Europeană a Drepturilor Omului să constate că un ordin de confiscare ar reprezenta o pedeapsă, în sensul art. 7 din Convenție în cauza menționată, în care s-a prezumat, în mod aproape arbitrar, că toate veniturile aferente unei perioade de 6 ani anterioare procedurii de confiscare erau obținute din activități ilicite, fără a lua în considerare îmbogățirea efectivă a acestuia. Spre deosebire de aceasta, art. 106[1] din Codul penal prevede că respectiva varietate a confiscării se poate lua dacă valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte şi după săvârşirea infracţiunii, până la data adoptării sentinței, depășește în mod vădit veniturile obţinute de aceasta în mod licit. Astfel, nu este suficient ca valoarea bunurilor dobândite să depășească veniturile obținute în mod licit, ci este necesar ca între aceste valori să existe o disproporție atât de mare încât să fie de natură să imprime instanţei convingerea că bunurile respective provin din activităţi infracţionale de natura celor pentru care s-a dispus condamnarea inculpatului, astfel cum prescrie art. 106[1] Cod penal. În plus, potrivit art. 106[1] alin. (8) din Codul penal, confiscarea nu poate să depășească valoarea bunurilor dobândite în perioada amintită anterior, care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei condamnate și, în orice

caz, nu este suficientă condamnarea pentru una dintre faptele limitativ enunțate. Tot referitor la natura juridică a confiscării extinse din perspectiva Curţii Europene a Drepturilor Omului, un factor care a determinat Curtea să rețină că ordinul de confiscare a reprezentat o „pedeapsă" a fost discreția instanței de a lua în considerare gradul de culpabilitate a condamnatului la stabilirea sumei, apreciere pe care instanțele naționale nu pot să o facă. De asemenea, reglementarea internă prevedea posibilitatea aplicării și executării unei pedepse cu închisoarea în cazul în care condamnatul nu achita sumele respective, element care, cumulat cu cele expuse anterior, au condus Curtea la evaluarea respectivului ordin de confiscare ca având caracter represiv, și nu preventiv. Evident, această din urmă posibilitate nu este dată instanțelor din Republica Moldova, motiv pentru care, prin raportare și la argumentele enunțate anterior, se poate susţine că măsura confiscării extinse nu reprezintă o „pedeapsă" în sensul art. 7 din Convenție, caracterul ei fiind preventiv, și nu punitiv. În același sens s-a pronunțat și forul național de contencios constituțional prin Hotărârea nr. 6 din 16.04.2015, care a statuat că instituția confiscării reprezintă o sancțiune, iar măsura de siguranță instituită a rezultat din necesitatea combaterii criminalității organizate [19, pct. 49, 58].

Așadar, aplicabilitatea confiscării extinse nu are ca destinație finală persoana, în sensul stabilirii unei pedepse, ci este orientată spre recuperarea bunurilor care se află în proprietatea acesteia, dobândite printr-un comportament infracțional, această procedură operând *in rem,* scopul ei fiind recuperarea produselor rezultate din infracțiuni, dar nu să stabilească vinovăția pentru infracțiuni specific individualizate. De altfel, Curtea Europeană a reiterat, în cauza *Arcuri contra Italiei* [20],că astfel de proceduri, prin care nu se urmărește stabilirea unui grad de vinovăție raportat la o infracțiune săvârșită, au o natură preventivă, neputând constitui o acuzație în materie penală. În această ordine de idei, observăm o corespondență a trăsăturilor confiscării extinse cu raționamentele enunțate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care susțin afirmațiile conform cărora prin inițierea și aplicarea acesteia nu se formulează o nouă acuzație în materie penală cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, aceasta având drept scop de a recupera bunurile deținute în mod ilegal de persoana condamnată. Mai mult ca atât, din însăși textul de lege care reglementează condițiile în care această instituție operează, în urma evaluării probelor, instanța trebuie să-și formeze convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1) din art. 106[1] Cod penal, iar fapta pentru care inculpatul este condamnat trebuie să fie susceptibilă să genereze un folos patrimonial, circumstanțe care conduc la concluzia că,privită în ansamblu, confiscarea extinsă nu este direcționată spre stabilirea vinovăției persoanei, dar către bunurile persoanei, găsite vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, bunuri a căror valoare depășesc substanțial veniturile legale și

în privința cărora operează o ,,relaxare" a sarcinii probei, precum și o „divizare" a sarcinii probei, persoana având posibilitatea de a dovedi caracterul licit al bunurilor pe care le deține.

Totodată, aceasta nu reprezintă o răsturnare a sarcinii probei, cum ar părea la prima vedere, ci se referă la adoptarea unui standard special de răsturnare a prezumției relative de dobândire licită a proprietății, care, din punctul de vedere al garanțiilor oferite, ar trebui să se circumscrie art. 6 paragraful 1 din CEDO – latura civilă. Astfel, aplicarea unor prezumții simple pentru răsturnarea prezumției relative a caracterului licit al dobândirii averii trebuie să fie însoțită de garanții care să confere persoanei condamnate o posibilitate efectivă și eficientă de combatere a susținerilor acuzării, respectiv să aibă loc în cadrul unei proceduri judiciare în fața unei instanțe independente și imparțiale, să beneficieze de o audiere publică, să poată contesta, propune și administra probe, iar prezumțiile pe care acuzarea le invocă să aibă caracter relativ pentru a putea fi în mod real combătute.

Deși există încă anumite controverse cu privire la natura juridică a confiscării extinse dispusă asupra bunurilor persoanei condamnate, în cazul aplicării măsurii de siguranță în privința bunurilor terților nu se pune problema unei acuzații în materie penală, soluția fiind enunțată de Curtea Europeană în cauza *Silickiene împotriva Lituaniei* [21, §54],care a apreciat că un ordin de confiscare nu constituie o stabilire a unei „culpe personale" pentru o infracțiune specifică și că prin acesta cu atât mai mult nu se „moștenește" vinovăția unei alte persoane pentru conduita sa infracțională (în cauza amintită, soțul petentei era acuzat de infracțiuni de contrabandă). Prezintă relevanță faptul că în considerentele acestei hotărâri la paragraful 46, Curtea precizează expres că, fiind îndreptat asupra dreptului de proprietate, care reprezintă un drept civil în sensul autonom al Convenției, întregii proceduri îi era aplicabil art. 6 paragraful 1 din CEDO – latura civilă, aspect care nu poate decât să întărească convingerea că acesta este aplicabil și în cazul confiscării bunurilor de la persoana condamnată, dată fiind similitudinea condițiilor cu confiscarea de la terți. De asemenea, dată fiind interferența și cu art. 1 Protocolul 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, opinăm că este necesar ca în demersul său, instanța să motiveze necesitatea măsurii, precum și scopul legitim al acesteia, dar și proporționalitatea acesteia, pe baza unor evaluări de specialitate ale mijloacelor financiare și bunurilor ce urmează a fi confiscate.

Rezumând constatările efectuate în prezentul studiu, achiesăm la părerea că măsura de siguranță a confiscării extinse totuși este o sancțiune de drept penal, deoarece reprezintă o consecință, stabilită și reglementată de legea penală, a nesocotirii unei conduite impusă de lege ce implică o coerciție, pentru că are ca efect privarea de dreptul de proprietate.

Referințe bibliografice:

1. Bogdan Camelia. Natura juridică a măsurii confiscării în procesul penal. În: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3337733 (accesat: 08.09.2019)
2. Stan Adrian. Confiscarea extinsă – măsură de siguranță, sancțiune sui generis sau veritabilă pedeapsă? În: Revista Universul Juridic, 2019, nr.2, p.8-27.
3. Camelia Bogdan. Op. cit.
4. Decizia - Cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea. În: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/txt/pdf/?uri=celex:32005f0212&from=ro (accesat: 08.09.2019)
5. Legea nr. 326 din 23.12.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În: http://lex.justice.md/md/351753/ (accesat: 08.09.2019)
6. Stan Adrian. Op. cit.
7. Iugan Andrei Viorel. Confiscarea extinsă. București: Universul Juridic, 2018. 291 p.
8. Crișu-Ciocîntă Anda. Confiscarea extinsă: Teorie și practică judiciară. București: Hamangiu, 2019. 416 p.
9. Pașca Viorel. Măsurile de siguranță: sancțiuni penale. București: Lumina Lex, 1998. 288 p.
10. Ciopec Flaviu. Confiscarea extinsă: între de ce și cât de mult? București: C.H. Beck, 2015. 198 p.
11. Niculeanu Costel. Regimul juridic al confiscării speciale în lumina noului Cod penal. În: Revista Dreptul, 2013, nr.6, p.143-151.
12. Crișu-Ciocîntă Anda. Op.cit.
13. Gorunescu Mirela, Toader Mihai-Costin. Confiscarea extinsă – din contencios constituțional, în contencios administrativ și fiscal spre contencios penal. În: Revista Dreptul nr. 9/2012, p. 96-109
14. Cauza Deweer împotriva Belgiei, Hotărârea CtEDO din 27 februarie 1980. În: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57469 (accesat: 08.09.2019)
15. Moiceanu Nicolae-Alexandru, Toader Mihai-Costin. Corelaţia dintre confiscarea extinsă şi investigaţia financiară în procesul penal român. În: https://www.juridice.ro/488766/corelatia-dintre-confiscarea-extinsa-si-investigatia-financiara-procesul-penal-roman.html (accesat: 08.09.2019)
16. Cauza Phillips împotriva Regatului Unit, Hotărârea CtEDO din 05 iulie 2001. În: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59558 (accesat: 08.09.2019)

17. Cauza Welch împotriva Regatului Unit,Hotărârea CtEDO din 09 februarie 1995. În: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57927 (accesat: 08.09.2019)
18. Moiceanu Nicolae-Alexandru, Toader Mihai-Costin. Op. cit.
19. Hotărârea Curții Constituționale privind controlul constituţionalităţii unor prevederi din Codul penal şi Codul de procedură penală (confiscarea extinsă şi îmbogăţirea ilicită), nr. 6 din 16.04.2015. În: http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=533&l=ro (accesat: 08.09.2019)
20. Cauza Arcuri împotriva Italiei, Decizia CtEDO din 5 iulie 2001. În: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-32541 (accesat: 08.09.2019)
21. Cauza Silickiene împotriva Lituaniei, Hotărârea CtEDO din 10 aprilie 2012. În: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-110261 (accesat: 08.09.2019)